

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

SSA Jan Futro

w sprawie z wniosku Z. S.

przy uczestnictwie J. S.

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 19 maja 2010 r.,

zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 13 marca 2009 r., sygn. akt I Cz (...),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 17 grudnia 2007 r. Sąd Rejonowy w B. odrzucił apelację wnioskodawczynie C. D. jako nienależycie opłaconą (art. 130² § 3 k.p.c.). Postanowienie to zostało doręczone pełnomocnikowi wnioskodawczynie w dniu 5 stycznia 2008 r. i zaskarżone przez niego zażaleniem z dnia 14 stycznia 2008 r. Wnioskodawczynie C. D. zmarła w dniu 4 stycznia 2008 r. Jako następcą prawny zmarłej wnioskodawczynie do toczącego się postępowania wstąpiła Z. S., której Sąd Rejonowy w B. doręczył postanowienie z dnia 17 grudnia 2007 r. z pouczeniem o zażaleniu. W zażaleniu z dnia 7 lutego 2008 r. Z. S. w całości poparła zażalenie z dnia 14 stycznia 2008 r. Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 23 maja 2008 r. odrzucił zażalenie, wskazując,

że pismo Z. S. z dnia 7 lutego 2008 r. nie może zostać zakwalifikowane jako zażalenie, bowiem postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 17 grudnia 2007 r. zostało skutecznie zaskarżone zażaleniem z dnia 14 stycznia 2008 r. wniesionym przez pełnomocnika zmarłej wnioskodawczynie C. D. W tych okolicznościach przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy było zażalenie złożone przez pełnomocnika wnioskodawczynie C. D. z dnia 14 stycznia 2008 r., a poparte przez jej następcę prawnego Z. S. pismem z dnia 7 lutego 2008 r. Zażalenie to podlegało odrzuceniu na podstawie art. 130² § 3 k.p.c. i art. 370 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c., bowiem zostało wniesione przez profesjonalnego pełnomocnika i nie zostało należycie opłacone. Od postanowienia Sądu Okręgowego wniosła zażalenie Z. S.. Postanowieniem z dnia 14 listopada 2008 r., I CZ (...) Sąd Najwyższy uchylił postanowienie Sądu Okręgowego w K., wskazując, że śmierć strony - osoby fizycznej w toku procesu bądź postępowania stanowi przeszkodę do dalszego kontynuowania postępowania, które powinno zostać zawieszona. Śmierć strony powoduje również, że udzielone przez nią pełnomocnictwo wygasa, a zakres czynności pełnomocnika jest ograniczony jedynie do tych czynności, które zmierzają do zawieszenia postępowania w sprawie. Zdaniem Sądu Najwyższego, błędnie zatem przyjął Sąd Okręgowy, że ustanowiony w sprawie przez zmarłą wnioskodawczynię C. D. pełnomocnik procesowy nadal - po śmierci wnioskodawczynie - był uprawniony do zaskarżenia zażaleniem postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 17 grudnia 2007 r., skoro czynność procesowa pełnomocnika wykraczała poza zakres czynności procesowych zmierzających do zawieszenia postępowania w sprawie. Sąd Najwyższy wskazał, iż Sąd Okręgowy powinien był odrębnie rozważyć kwestię dopuszczalności zażeń wniesionych przez byłego pełnomocnika zmarłej wnioskodawczynie oraz osobiście przez Z. S.

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 13 marca 2009 r. odrzucił zażalenie pełnomocnika zmarłej wnioskodawczynie C. D. oraz oddalił zażalenie wnioskodawczynie Z. S. na postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 17 grudnia 2007 r. W uzasadnieniu wyjaśnił, że zażalenie z dnia 14 stycznia 2008 r. wniesione przez pełnomocnika zmarłej wnioskodawczynie C. D. podlega odrzuceniu. Natomiast zażalenie wnioskodawczynie Z. S. z dnia 7 lutego 2008 r. podlega oddaleniu. Sąd Rejonowy w B. słusznie bowiem postanowieniem z dnia 17 grudnia 2007 r. odrzucił apelację wnioskodawczynie C. D. jako nienależycie opłaconą. Sąd ten postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2007 r. zwolnił wnioskodawczynię C. D. jedynie od opłaty sądowej od wniosku („zwolnić wnioskodawczynię C. D. w ¾ częściach od opłaty sądowej od wniosku”). W tej

sytuacji wniesiona przez profesjonalnego pełnomocnika zastępującego wnioskodawczynię apelacja powinna zostać opłacona w pełnej wysokości (została opłacona w wysokości 500 złotych), a brak tej opłaty w myśl art. 130² § 3 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. spowodował jej odrzucenie.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 13 marca 2009 r. pełnomocnik Z. S. (ten sam, który wcześniej wniósł apelację) wniósł o uchylenie tego postanowienia oraz o zmianę albo uchylenie postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 17 grudnia 2007 r. i nadanie biegu apelacji Z. S. od postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 29 października 2007 r. Powołał się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2000 r., I CZ 89/00.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2000 r., I CZ 89/00 (niepubl.), na które powołał się pełnomocnik Z. S., jest zasadą, że - poza wyjątkami, które mogą wynikać z treści postanowienia o częściowym zwolnieniu od kosztów sądowych - przyznane przez sąd zwolnienie od kosztów odnosi się do całego postępowania w sprawie, a nie do poszczególnych instancji sądowych. Zwolnienie od kosztów sądowych ma bowiem charakter akcesoryjny w stosunku do sprawy, której dotyczy, nie zaś do określonych etapów postępowania. W niniejszej sprawie wnioskodawczyni C. D. została częściowo zwolniona od kosztów sądowych, mianowicie w $\frac{3}{4}$ częściach od opłaty sądowej od wniosku. Zwolnienie to nie odnosi się zatem do wniesienia apelacji. Podstawę zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego stanowi art. 130² § 3 k.p.c., zgodnie z którym sąd odrzuca bez wezwania o uiszczenie opłaty m. in. wniesioną przez adwokata lub radcę prawnego apelację podlegającą opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej. Przepis ten został uchylony przez ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 234, poz. 1571), która weszła w życie dnia 1 lipca 2009 r. Zgodnie z art. 8 ust. 1 tej ustawy, jej przepisy stosuje się do postępowań wszczętych po dniu wejścia ustawy w życie. zatem uchylony art. 130² § 3 k.p.c. znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie. Co więcej, należy podkreślić, że Trybunał Konstytucyjny stwierdził zgodność tego przepisu z Konstytucją w wyrokach z dnia 17 listopada 2008 r., SK 33/07 (OTK 2008, nr 9A, poz. 154), 28 maja 2009 r., P 87/08 (OTK 2009, nr 5A, poz. 72) i z dnia 14 września 2009 r., SK 47/07 (OTK 2009, nr 8 A, poz. 122).

Z przedstawionych powodów orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).